
MONOGRAFIE PRAWNICZE

WSTRZYMANIE WYKONANIA
AKTU LUB CZYNNOŚCI
W POSTĘPOWANIU
SĄDOWOADMINISTRACYJNYM

PAWEŁ DANIEL

Wydawnictwo C. H. Beck

MONOGRAFIE PRAWNICZE

PAWEŁ DANIEL • WSTRZYMANIE WYKONANIA AKTU
LUB CZYNNOŚCI W POSTĘPOWANIU SĄDOWOADMINISTRACYJNYM

Polecamy nasze publikacje:

Przemysław Feliga

**STANOWISKO PRAWNE SYNDYKA W PROCESIE
DOTYCZĄCYM MASY UPADŁOŚCI**

Jarosław Zagrodnik

**MODEL INTERAKCJI POSTĘPOWANIA PRZYGOTOWAWCZEGO
ORAZ POSTĘPOWANIA GŁÓWNEGO W PROCESIE KARNYM**

Krzysztof Kozłowski

**PRAWO ŁASKI PREZYDENTA RP. HISTORIA. REGULACJA.
PRAKTYKA**

Paweł Daniluk

PRZESTĘPSTWA PODOBNE W POLSKIM PRAWIE KARNYM

Jacek Bąk (red.), Aleksandra Stepanów

EUROPEJSKIE PRAWO FINANSOWE

Legalis
System Informacji Prawnej

www.ksiegarnia.beck.pl

**WSTRZYMANIE WYKONANIA
AKTU LUB CZYNNOŚCI
W POSTĘPOWANIU
SĄDOWOADMINISTRACYJNYM**

PAWEŁ DANIEL

WYDAWNICTWO C. H. BECK
WARSZAWA 2013

Wydawca: Natalia Adamczyk

© **Wydawnictwo C. H. Beck 2013**

Wydawnictwo C. H. Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: Wydawnictwo C. H. Beck
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-5263-3

ISBN e-book 978-83-255-5264-0

Spis treści

Wykaz skrótów	IX
Wykaz aktów prawnych	XV
Wykaz literatury	XIX
Orzecznictwo	XXXIX
Wstęp	1
Rozdział I. Sąd administracyjny jako organ ochrony prawnej	7
§ 1. Uwagi wstępne.....	7
§ 2. Sąd administracyjny jako organ ochrony prawnej.....	16
I. Prawo do sądu jako fundamentalna zasada ochrony praw.....	16
II. Sąd administracyjny jako organ wymiaru sprawiedliwości.....	25
§ 3. Postępowanie przed sądem administracyjnym jako procesowa gwarancja ochrony prawnej	31
Rozdział II. Wstrzymanie wykonania aktu lub czynności jako instytucja ochrony prawnej w postępowaniu sądownoadministracyjnym	43
§ 1. Uwagi wstępne.....	43
§ 2. Skuteczność, skutek prawny i wykonalność aktów lub czynności	44
§ 3. Wstrzymanie wykonania aktu lub czynności na podstawie art. 61 PostAdmU a ochrona prawna udzielana przez sąd administracyjny – tymczasowa ochrona prawna.....	65
I. Charakter prawny skargi do sądu administracyjnego.....	65
II. Charakter prawny instytucji wstrzymania wykonania aktu lub czynności przez sąd administracyjny na podstawie art. 61 § 3 PostAdmU	70
III. Funkcja wstrzymania wykonania aktu lub czynności przed sądem administracyjnym. Tymczasowa ochrona prawna	78
§ 4. Tymczasowa ochrona prawna przed sądem administracyjnym w RFN i w Zjednoczonym Królestwie.....	86
I. Ochrona tymczasowa w RFN.....	87
II. Ochrona tymczasowa w Zjednoczonym Królestwie.....	92
Rozdział III. Ochrona tymczasowa przed sądem administracyjnym w świetle procesu europeizacji postępowania sądownoadministracyjnego	99
§ 1. Europeizacja sądownictwa administracyjnego – zarys problematyki	100

§ 2. Ochrona tymczasowa przed sądem administracyjnym w świetle europejskich standardów postępowania.....	103
I. Europejskie standardy postępowania administracyjnego	103
II. Ochrona tymczasowa w świetle postanowień EKPCz oraz działalności ETPC.....	108
III. Ochrona tymczasowa w świetle standardów Rady Europy	113
IV. Ochrona tymczasowa w świetle zasady ochrony sądowej w Unii Europejskiej	118
1. Ochrona tymczasowa jako element efektywnego prawa do sądu w orzecznictwie TS UE	120
2. Zasada prawa do sądu w UE a zasada prawa do sądu określona w art. 6 EKPCz.....	124
3. Ochrona tymczasowa w świetle Karty Praw Podstawowych UE.....	125
§ 3. Ochrona tymczasowa przed sądem krajowym w świetle prawa unijnego	128
I. Ochrona tymczasowa w przypadku kwestionowania aktu prawa krajowego niezgodnego z prawem unijnym	132
II. Ochrona tymczasowa w przypadku kwestionowania przed sądem krajowym aktu prawa unijnego, na podstawie którego wydano rozstrzygnięcie	138
§ 4. Ochrona tymczasowa przed TS UE	144
Rozdział IV. Przesłanki wstrzymania wykonania aktu lub czynności przez sąd administracyjny na podstawie art. 61 § 3 PostAdmU oraz ustaw szczegółowych	153
§ 1. Uwagi wstępne.....	153
§ 2. Przesłanki formalne	156
I. Dopuszczalność drogi sądowej.....	156
II. Niewykonalność formalna aktu lub czynności zaskarżonego do sądu administracyjnego	161
III. Złożenie wniosku o wstrzymanie wykonania aktu lub czynności	162
IV. Legitymacja do złożenia wniosku	183
V. Warunki formalne wynikające z ustaw szczegółowych	188
§ 3. Przesłanki materialne.....	191
I. Wykonalność materialna aktu lub czynności organu administracji publicznej	193
II. Ryzyko wyrządzenia znacznej szkody lub trudnych do odwrócenia skutków	216
1. Ryzyko wyrządzenia znacznej szkody.....	222

2. Trudne do odwrócenia skutki	233
3. Przesłanki wynikające z ustaw szczególnych	236
4. Przesłanki udzielenia ochrony tymczasowej w przypadku kwestionowania przed sądem krajowym aktu prawa unijnego, na podstawie którego wydano zaskarżone rozstrzygnięcie.....	237
III. Wejście przepisów prawa miejscowego w życie	238
IV. Wyłączenie możliwości wstrzymania wykonania aktu lub czynności przez ustawę	242
Rozdział V. Wstrzymanie wykonania aktu lub czynności przed organem administracji, wojewódzkim sądem administracyjnym oraz Naczelnym Sądem Administracyjnym	245
§ 1. Uwagi wstępne.....	245
§ 2. Wstrzymanie wykonania zaskarżonego aktu lub czynności przed organem administracji publicznej na podstawie art. 61 § 2 PostAdmU.....	246
I. Wstrzymanie wykonania przez organ administracji zaskarżonej decyzji lub postanowienia	255
II. Wstrzymanie wykonania przez organ administracji innych aktów lub czynności z zakresu administracji publicznej dotyczących uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa	264
III. Wstrzymanie wykonania przez organ administracji uchwał jednostek samorządu terytorialnego i ich związków oraz aktów terenowych organów administracji rządowej	264
§ 3. Wstrzymanie wykonania aktu lub czynności przez sąd administracyjny	268
I. Wstrzymanie wykonania aktu lub czynności przez sąd administracyjny w następstwie zmiany lub uchylecia rozstrzygnięcia organu administracji – art. 61 § 4 PostAdmU...	268
II. Wstrzymanie wykonania aktu lub czynności przez sąd administracyjny na podstawie art. 61 § 3 PostAdmU – zakres merytorycznej oceny wniosku oraz zakres orzekania w przedmiocie ochrony tymczasowej.....	273
III. Wstrzymanie wykonania aktu lub czynności przez sąd administracyjny na podstawie art. 61 § 3 PostAdmU – zagadnienia procesowe	291
IV. Wstrzymanie wykonania aktu lub czynności przez sąd administracyjny na podstawie art. 152 PostAdmU	297
V. Wstrzymanie wykonania aktu lub czynności przez NSA	303

Spis treści

1. Wstrzymanie wykonania aktu lub czynności przez NSA w ramach zażalenia na postanowienie wojewódzkiego sądu administracyjnego	303
2. Wstrzymanie wykonania aktu lub czynności przez NSA w ramach postępowania kasacyjnego	316
Zakończenie	323
Indeks rzeczowy	329

Wykaz skrótów

1. Źródła prawa

EgzAdmU	ustawa z 17.6.1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 1015 ze zm.)
EKPCz	Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 4.11.1950 r. (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.)
GospNierU	ustawa z 21.8.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.)
Karta	Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz.Ur. UE 2007 r., C 303, s. 1)
KC	ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93 ze zm.)
Konstytucja RP	ustawa z 2.4.1997 r. – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze sprost. i ze zm.)
KPA	ustawa z 14.6.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 267)
KPC	ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 ze zm.)
NSAU	ustawa z 11.5.1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.) – nie obowiązuje.
OrdPU	ustawa z 29.8.1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 749 ze zm.)
PostAdmU	ustawa 30.8.2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 270 ze zm.)
PrBud	ustawa z 7.7.1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 ze zm.)
PrUSA	ustawa z 25.7.2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz.U. Nr 153, poz. 1269 ze zm.)
TFUE	Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana Dz.Ur. UE z 2010 r., C 83, s. 47 ze zm.)
TKU	ustawa z 1.8.1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. Nr 102, poz. 643 ze zm.)
TUE	Traktat o Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana Dz.Ur. UE z 2010 r., C 83, s. 1)

TWE	Traktat Ustanawiający Wspólnotę Europejską (wersja skonsolidowana Dz.Urz. UE z 2006 r., C 321, s. 37)
VwGO	<i>Verwaltungsgerichtsordnung</i> – Ustawa o sądownictwie administracyjnym (BGBl. I 1991, s. 686 ze zm.)
VwVfG	<i>Verwaltungsverfahrensgesetz</i> – Federalna ustawa o postępowaniu administracyjnym (BGBl. I. 1998, s. 3050 ze zm.)
WKC	Rozporządzenie Rady (EWG) Nr 2913/92 z 12.10.1992 r. ustanawiając Wspólnotowy Kodeks Celny (Dz.Urz. WE L z 1992 r., C 302, s. 1)

2. Organy ochrony prawnej

ETPC	Europejski Trybunał Praw Człowieka
ETS	Europejski Trybunał Sprawiedliwości
NSA	Naczelny Sąd Administracyjny
NSA OZ	Naczelny Sąd Administracyjny Ośrodek Zamiejscowy
RPO	Rzecznik Praw Obywatelskich
SA	Sąd Apelacyjny
SKO	Samorządowe Kolegium Odwoławcze
SN	Sąd Najwyższy
SN(7)	Sąd Najwyższy w składzie 7 sędziów
TK	Trybunał Konstytucyjny
TS	Trybunał Sprawiedliwości
TS UE	Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
WSA	wojewódzki sąd administracyjny

3. Zbiory orzeczeń

ONSA	Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
ONSAiWSA	Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych
OSA	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSiPKA	Orzecznictwo Sądów Polski i Komisji Arbitrażowych
OSN	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego (1917–1939, 1945–1952), Orzeczenia Sądu Najwyższego, Izby Cywilnej i Izby Karnej (1953–1961), Orzecznictwo Izby Cywilnej Sądu Najwyższego (1962), Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Izba Cywilna oraz Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (1963–1981), Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Izba Cywilna i Administracyjna oraz Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (od 1982), Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych (od 2003)

OSNAP	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Zbiór Urzędowy Izba Administracyjna, Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych (obecnie OSNP)
OSNAPiUS	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Zbiór Urzędowy Izba Administracyjna, Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSNCK	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna i Izba Karna
OSNCP	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna i Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNKW	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Karna i Izba Wojskowa
OSNP	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Zbiór Urzędowy Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSP	Orzecznictwo Sądów Polskich
OSS	Orzecznictwo w Sprawa Samorządowych
OTK	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego; zbiór urzędowy, Seria A

4. Czasopisma i publikatory

An. UMCS	Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska
ATDP	Administracja. Teoria-Dydaktyka-Praktyka
AUWr	Acta Universitatis Wratislaviensis
Dz.U.	Dziennik Ustaw
Dz.Urz. UE	Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej
ECR	European Court Reports
EPS	Europejski PS
GSP	Gdańskie Studia Prawnicze
KPP	Kwartalnik Prawa Podatkowego
KPPubl.	Kwartalnik Prawa Publicznego
KSP	Krakowskie Studia Prawnicze
Legalis	System Informacji Prawnej Wydawnictwa C.H.Beck
MoP	Monitor Prawniczy
MPod.	Monitor Podatkowy
NP	Nowe Prawo
Pal.	Palestra
PE	Problemy Egzekucji
PiP	Państwo i Prawo
PP	Przegląd Podatkowy
PPE	Przegląd Prawa Europejskiego
PPP	Przegląd Prawa Publicznego

PS	Przegląd Sądowy
PSejm.	Przegląd Sejmowy
Rej.	Rejent
RPEiS	Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
SI	Studia Iuridica
SP	Studia Prawnicze
SPP	System Prawa Prywatnego
SP-E	Studia Prawno-Ekonomiczne
ST	Samorząd Terytorialny
System pr. cyw.	System Prawa Cywilnego
ZNSA	Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego
ZNUJ	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prace Prawnicze
ZNUŁ	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Łódzkiego

5. Inne skróty

art.	artykuł
Baza NSA	Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych publikowana na stronie www.orzeczenia.nsa.gov.pl
EFTA	Europejskiego Stowarzyszenie Wolnego Handlu
itp.	i tym podobne
jedn.	jednostka
m.in.	między innymi
n.	następne
niepubl.	niepublikowane
np.	na przykład
Nr	numer
ONZ	Organizacja Narodów Zjednoczonych
pkt	punkt
por.	porównaj
poz.	pozycja
PRL	Polska Rzeczypospolita Ludowa
r.	rok
red.	redakcja (redakcją)
RFN	Republika Federalna Niemiec
RP	Rzeczpospolita Polska
s.	strona
sygn.	sygnatura
t.	tom

t.j.	tekst jednolity
tzw.	tak zwane (zwanej)
UE	Unia Europejska
ust.	ustęp
wyd.	wydanie
zaktual.	zaktualizowane
zd.	zdanie
zm.	zmiana (zmianami)
§	paragraf

Wykaz aktów prawnych

A. Akty prawa krajowego

- Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzona w Rzymie 4.11.1950 r. (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.)
- Konwencja dotycząca statusu uchodźców, sporządzona w Genewie 28.7.1951 r. (Dz.U. z 1991 r. Nr 119, poz. 515 ze zm.)
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 22.7.1952 r. (t.j. Dz.U. z 1976 r. Nr 7, poz. 36 ze zm.)
- Ustawa z 14.6.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 267)
- Ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93 ze zm.)
- Ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 ze zm.)
- Ustawa z 17.6.1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (t.j. Dz.U. z 2012 r., poz. 1015 ze zm.)
- Protokół dotyczący statusu uchodźców, sporządzony w Nowym Jorku dnia 31.1.1967 r. (Dz.U. z 1991 r. Nr 119, poz. 517)
- Ustawa z 13.6.1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 24, poz. 110 ze zm.)
- Ustawa z 31.1.1980 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym oraz o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. Nr 4, poz. 8 ze zm.) – nie obowiązuje
- Ustawa z 17.5.1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 193, poz. 1287 ze zm.)
- Ustawa z 29.12.1989 r. o zmianie Konstytucji RP Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 75, poz. 444 ze zm.)
- Ustawa z 8.3.1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 594 ze zm.)
- Ustawa z 24.5.1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. Nr 34, poz. 201)
- Ustawa z 5.7.1990 r. o zgromadzeniach (Dz.U. z 2013 r. poz. 397 ze zm.)
- Ustawa z 19.4.1991 r. o izbach aptekarskich (t.j. Dz.U. z 2008 r. Nr 136, poz. 856 ze zm.)
- Umowa międzynarodowa z 16.12.1991 r. Układ Europejski ustanawiający stowarzyszenie między Rzeczypospolitą Polską a Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi (Dz.U. z 1994 r. Nr 11, poz. 38) – nie obowiązuje
- Ustawa z 7.7.1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 ze zm.)
- Ustawa z 12.10.1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych. (t.j. Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 856 ze zm.)
- Ustawa z 11.5.1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.) – nie obowiązuje

- Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 28.9.1995 r. w sprawie ustalenia struktury organizacyjnej Naczelnego Sądu Administracyjnego i regulaminu jego działania (Dz.U. Nr 112, poz. 540 ze zm.) – nie obowiązuje
- Ustawa z 2.4.1997 r. – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
- Ustawa z 1.8.1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. Nr 102, poz. 643 ze zm.)
- Ustawa z 21.8.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.)
- Ustawa z 28.8.1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 34, poz. 189 ze zm.)
- Ustawa z 29.8.1997 r. – Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 1376 ze zm.)
- Ustawa z 29.8.1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 749 ze zm.)
- Ustawa z 5.6.1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 595 ze zm.)
- Ustawa z 5.6.1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 596 ze zm.)
- Ustawa z 30.6.2000 r. – Prawo własności przemysłowej (t.j. Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117 ze zm.)
- Ustawa z 20.7.2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (t.j. Dz.U. z 2011 r. Nr 197, poz. 1172 ze zm.)
- Ustawa z 27.4.2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.)
- Ustawa z 6.9.2001 r. o transporcie drogowym (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 1265 ze zm.)
- Ustawa z 18.9.2001 r. o podpisie elektronicznym (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 262)
- Ustawa z 25.7.2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz.U. Nr 153, poz. 1269 ze zm.)
- Ustawa z 12.9.2002 r. o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 169, poz. 1387 ze zm.)
- Ustawa z 27.3.2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 647 ze zm.)
- Umowa międzynarodowa z 16.4.2003 r. Traktat dotyczący przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej do Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864).
- Ustawa z 22.5.2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 11, poz. 66 ze zm.)
- Ustawa z 13.6.2003 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz.U. z 2011 r. Nr 264, poz. 1573 ze zm.)
- Ustawa z 13.6.2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 680)
- Ustawa z 26.6.2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin (Dz.U. Nr 137, poz. 1300 ze zm.)
- Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 18.9.2003 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania wojewódzkich sądów administracyjnych (Dz.U. Nr 169, poz. 1646)
- Ustawa z 16.4.2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 627 ze zm.)
- Ustawa z 17.12.2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 168 ze zm.)

- Ustawa z 27.7.2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 572 ze zm.)
- Ustawa z 6.12.2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 ze zm.)
- Traktat z 13.12.2007 r. Traktat z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (Dz.U. z 2009 r. Nr 203, poz. 1569)
- Ustawa z 3.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.)
- Ustawa z 7.11.2008 r. o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 209, poz. 1318)
- Ustawa z 23.1.2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. Nr 31, poz. 206 ze zm.)
- Ustawa z 24.4.2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu (Dz.U. Nr 84, poz. 700 ze zm.)

B. Pozakrajowe akty prawa

- Dyrektywa Rady 64/221/EWG z 25.2.1964 r. w sprawie koordynacji specjalnych środków dotyczących przemieszczania się i pobytu cudzoziemców, uzasadnionych względami porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub zdrowia publicznego (Dz.Urz. WE z 1964 r., L 56, s. 850 ze zm.) – nie obowiązuje
- Ustawa o sądownictwie administracyjnym (BGBl. I 1991, s. 686 ze zm.)
- Rozporządzenia Rady (EWG) Nr 2913/92 z 12.10.1992 r. ustanawiając Wspólnotowy Kodeks Celny (Dz.Urz. WE z 1992 r., L 302, s. 1 ze zm.)
- Federalna ustawa o postępowaniu administracyjnym (t.j. BGBl. I z 1998, s. 3050 ze zm.)
- Zasady Procedury Cywilnej z 10.12.1998 r. (No. 3132 L 17)
- Rozporządzenie Rady (WE) Nr 44/2001 z 22.12.2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.Urz. UE z 2001 r., L 12, s. 1)
- Dyrektywa 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 29.4.2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium Państw Członkowskich, zmieniająca rozporządzenie (EWG) Nr 1612/68 i uchylająca dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz.Urz. UE z 2004 r., L 158, s. 77)
- Traktat Ustanawiający Wspólnotę Europejską (wersja skonsolidowana Dz.Urz. UE z 2006 r., C 321, s. 37)
- Karta praw podstawowych Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE z 2007 r., C 303, s. 1)
- Traktat o Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana Dz.Urz. UE z 2010 r., C 83, s. 1)
- Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana Dz.Urz. UE z 2010 r., C 83, s. 47)
- Regulamin postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości z 19.6.1991 r. (wersja skonsolidowana Dz.Urz. UE z 2010 r., C 177, s. 1)
- Regulamin postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości z 25.9.2012 r. (Dz.Urz. UE z 2012 r., L 265, s. 1)

Wykaz literatury

- Aage Norgaard C.*, Środki tymczasowe w europejskim systemie ochrony praw człowieka, Pal. 1995, Nr 9–10
- Adamiak B.*, Glosa do wyroku SN z 5.11.1997 r., III ZP 34/97, OSP 1998, Nr 7–8, poz. 125
- Adamiak B.*, Model sądownictwa administracyjnego a funkcje sądownictwa administracyjnego, [w:] *Polski model sądownictwa administracyjnego*, pod red. *J. Stelmasiaka, J. Niczyporuka, S. Fundowicza*, Lublin 2003
- Adamiak B.*, Nieważność aktu miejscowego a wadliwość decyzji administracyjnej, PiP 2002, z. 9
- Adamiak B.*, Odwołanie w polskim systemie prawa administracyjnego, Wrocław 1980
- Adamiak B.*, Przesłanki tożsamości sprawy sądowoadministracyjnej, ZNSA 2007, Nr 1
- Adamiak B.*, Zasada równego prawa do sądu administracyjnego w polskim prawie, PS 2003, Nr 7–8
- Adamiak B., Borkowski J.*, Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz, wyd. 9, Warszawa 2008
- Adamiak B., Borkowski J., Mastalski R., Zubrzycki J.*, Ordynacja podatkowa. Komentarz 2009, Wrocław 2009
- Adamiak B., Borkowski J.*, *Metodyka pracy sędziego w sprawach administracyjnych*, Warszawa 2009
- Adamiak B., Borkowski J.*, *Polskie postępowanie administracyjne i sądowoadministracyjne*, wyd. 6 zm., Warszawa 1999
- Adamiak B., Borkowski J.*, *Postępowanie administracyjne i sądowoadministracyjne*, wyd. 2, Warszawa 2004
- Adamiak B., Borkowski J., Skoczylas A.*, *System Prawa Administracyjnego*, t. 9, *Prawo procesowe administracyjne*, Warszawa 2010
- Andrzejewska-Czernek I.*, Wstrzymanie wykonania decyzji w postępowaniu podatkowym i sądowoadministracyjnym Część 1 i 2, PP 2007, Nr 11 oraz PP 2008, Nr 3
- Apter S.A.*, Interim measures in EC Law: Towards a complete and autonomous system of provisional judicial protection before national courts? *Electronic journal of comparative law* vol. 7.2, June 2003
- Augustyniak M.*, Pojęcie, istota oraz geneza wolności i praw człowieka, [w:] *Wolności i prawa człowieka w Konstytucji RP Rzeczypospolitej Polskiej*, pod red. *M. Chmaja*, wyd. 2, Warszawa 2008
- Babiarz S., Dauter B., Gruszczynski B., Hauser R., Kabat A., Niezgodka-Medek M.*, *Ordynacja podatkowa. Komentarz*, wyd. 5, Warszawa 2009
- Baczyński Ł.*, *Sądownictwo administracyjne w Niemczech – ustrój sądów i postępowanie przed sądami administracyjnymi. Rozprawa magisterska przygotowana pod kierunkiem prof. Romana Hasuera, obroniona w 2006 r. na Wydziale Prawa Administracji UAM*